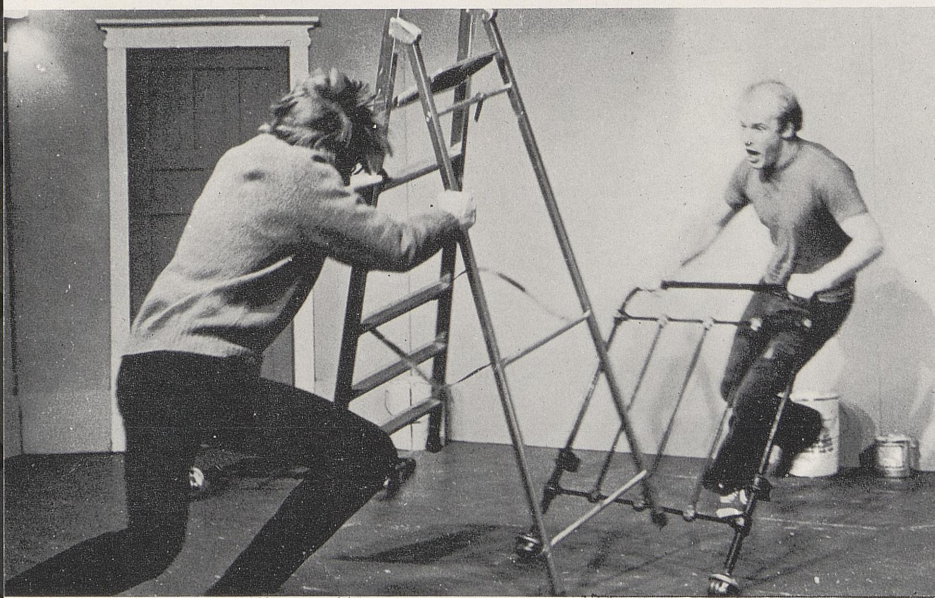

Trøndelag Teater 1972/73
Teaterloftet:

Knepet

av Ann Jellicoe

Knepet

(The Knack)

av Ann Jellicoe

Oversatt av Johan Borgen

TOM	:	KETIL EGGE
COLIN	:	FINN SCHAU
TOLEN	:	THOR M. AAMODT
NANCY	:	BRITA ROGDE

Regi	:	Ola Moum
Dekorasjon	:	Anders Krigsvoll
Lys	:	Bjørn Høyem
Inspisient og rekvisitør	:	Egil Gangåssæther
Suffløse	:	Anni Jensen

EN PAUSE

Premiere 30. mai 1973

Programredaksjon	:	Kari Bjerve Wold/Ola Moum
Foto	:	Roar Øhlander
Ansvarlig utgiver	:	Arne Aas

VET DU HVORDAN ELEFANTEN BLE SLIK DEN ER?

Nancy (Brita Rogde) og Colin (Finn Schau).

Ikke det? Etter denne forestillingen vet du litt mere om det og en del andre ting, bl. a. har du fått et innblikk i Ann Jellicoe's syn på teater. Som forfatter og instruktør har hun bevisst søkt å finne en teaterform der uttrykkene er så varierte og frigjorte som mulig. KNEPET er et godt eksempel på dette og er også hennes beste og mest kjente stykke (Jfr. filmen «The Knack»). Inn i en realistisk ramme og et tradisjonelt teaterrom kaster hun fire forskjellige mennesker og resultatet blir tilsynelatende en komedie. Men innenfor denne formen lar hun alt skje. I en vill teaterlek med ord og bevegelse i ofte rituelt pregede situasjoner gir hun oss glimt av personene, hun avdekker deres styrke og deres svakhet og begrunner deres handlinger ut fra følgende teori: Mennesket som rasjonelt tenkende og handlende vesen er en myte. Det det egentlig dreier seg om er utrygghet, redsel og overdreven selvsikkerhet.

Når Tolen sier at alle jenter er tjenere er det fordi hans oppkonstruerte selvsikkerhet gjerne vil at det skal være slik. Når Colin vil ha en bredere seng er det fordi han tror at det blir lettere å få jenter da. Når Tom spiller piano på senga er det fordi han vil få Tolen og Colin til å forstå at de tar feil i sine antagelser, men det er ikke dermed sagt at Tom er et rasjonelt tenkende menneske. Med Nancy innfører Ann Jellicoe motsetningen mellom Ukebladverdenens spenningshysteri og det som burde være naturlig i et forhold mellom unge mennesker. Dermed innfører hun også muligheten for sterke humoristiske og dramatiske virkemidler, noe vi prøver å spille på så mye vi har funnet det riktig.

Tom (Ketil Egge), Tolen t.v.(Thor M. Aamodt) og Colin (Finn Schau).

Fysiske uttrykk forteller ofte mer om mennesker enn de ord de sier, og det oppdager de også etterhvert som de kaster seg ut i leken med hverandre eller med senga, som vel spiller den egentlige hovedrollen i KNEPET.

Men det som til syvende og sist er det viktigste for Ann Jellicoe, er den rytmebølgen som det hele skal bæres fram på. En rytme som krever et aktivt samspill mellom skuespillerne for at den skal forplante seg til publikum. En rytme er ikke noe du tenker på, det er noe du opplever. Derfor, i den forbindelse, en varm takk til Johan Strauss d.y. for at han var villig til å skrive musikken til denne forestillingen.

O. M.

ANN JELICOE

Ann Jellicoe

Født i Middlesborough i 1928.

Teaterstudier ved Central School of Speech and Drama. Startet The Cockpit Theatre Club i London i 1951, hvor hun eksperimenterte i tre år med en «åpen» scene (kan sammenlignes med en off-off Broadway scene).

Vendte tilbake til The Central School for å arbeide med rolleinstudering og instruksjon i 1954. Satte opp en rekke oppsiktsvekkende forestillinger.

1957: 3. pris i Observer's dramakonkurranse med første versjon av «The Sport of My Mad Mother» («Store Smellet», Teaterloftet 1969 var etter en senere bearbeidelse).

1961: «The Knack and How to Get It» («Knepet») uroppført av The English Stage Co., Arts Theatre, Cambridge.

1965: «Shelley», en satirisk dokumentarframstilling av den engelske poeters liv.

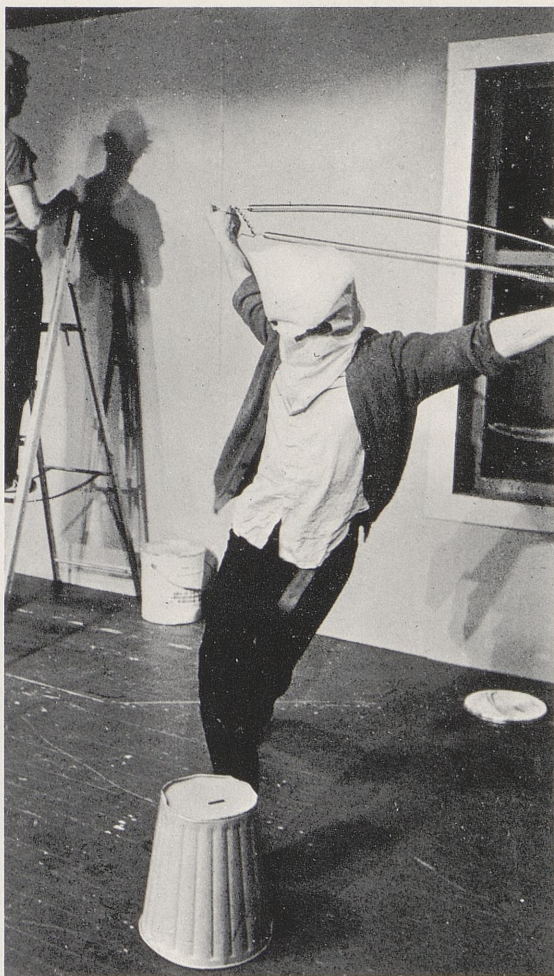
1969: «The Giveway», en absurd satire over vår kommersialiserte kultur, Edinburgfestivalen 1969 med uroppførelsen.

Ann Jellicoe har også gjort seg bemerket som oversetter, bl.a. av Ibsen («Rosmersholm» og «Fruen fra havet»).

Fra et intervju i «New Theatre Magazine»:

«Når jeg skriver et stykke, forsøker jeg å få kontakt med publikum. Jeg prøver det av all kraft – jeg forsøker å nå frem til dem gjennom deres øyne ved en visuell handling, og jeg forsøker å nå frem til deres ører, f.eks. gjennom lyd og rytme. Det er ikke tomme effekter, de føres inn i mønsteret for å opprette en kontakt med

publikum direkte, for å forsterke stykket som helhet, og de er alltid koblet til rolle og situasjon.¹⁾ Teatret er et medium som spiller på folks fantasi og følelse – ikke bare på deres intellekt. Jeg prøver å utnytte hver tenkbar effekt som teatret kan by på for å aktivisere publikum, for å nå frem til tilskueren gjennom hans følelser. Jeg skriver på den måten fordi jeg tror at det bildet som alle har av det rasjonelle, intellektuelle og intelligente menneske, ikke er riktig. Jeg tror at mennesker blir drevet av sine følelser og av sin redsel og usikkerhet.»

¹⁾ F. eks. i «KNEPET» setter Tom igang det vi har kalt for Pianoscenen og trekker Colin og Nancy inn i en lek med lyd og rytme. Dette skaper en harmoni mellom dem og dermed en front mot Tolen. I hele scenen finnes det knapt et ord av betydning.

OM 7 JENTER

Lena Nyman som Barbro i «Om 7 flickor» på Dramaten 1971.

Vi åpner sesongen med det svenske stykket «Om 7 jenter» av Erik Torstensson. Handlingen utspilles i en svensk «ungdomsvårdsskole» (en behandlingsinstitusjon med skoletilbud) der vi følger en del jenter i deres møte med seg selv og sine egne problemer, med de andre jentene og med personalet på skolen.

Jentene i stykket er i alderen 14–20 år og alle er på skolen fordi de har hatt problemer i sitt forhold til foreldre, skole og samfunn. I tillegg til disse psykiske problemer har en del problem med stoffmisbruk, et problem skolen ikke var beregnet for. Personalet er ikke utdannet for behandling av narkomane (i den grad dette kan skilles fra psykiatrisk behandling), skolen får ikke ro til å gi et skikkelig behandlingstilbud og den blir etterhvert stående mellom barken og veden. På den ene siden et stadig økende behov for behandling, på den annen side samfunnets vankelmødige sosialpolitikk på denne sektoren. I elleve korte scener belyser stykket en del av denne problematikken ved å vise den daglige situasjonen innenfor institusjonens vegger. Handlingen er gitt en hard realistisk form, og vi opplever hele situasjonen via jentene og pleierne.

Vi håper at forestillingen kan føre til en debatt blant menigmann om hvordan situasjonen er i Norge. Hva gjør vi med denne delen av ungdomsproblemet vårt, et ungdomsproblem som ikke lenger gir seg uttrykk bare i den trygge modellen: Generasjonsmotsetninger har alltid eksistert», men som har funnet et ideologisk uttrykk, en motkultur: «Forkastelsen av de borgerlige verdier».

Erik Torstensson sier: «Det er ikke de som er våre problem, det er vi som er deres problem. Det er vårt avpersonaliserte språk som skaper deres vakum og følelsesmessige forvirring».

Dekorasjon ved Reidar Aspaas, regi ved Ola Moum.

Premiere: 12 september på Teaterloftet.